

Óvakodni kell oly zacskóktól, melyek kiszáradt vérből, epéből, gyánta és más anyagokból mesterségesen készült pezsmaszerü anyaggal vannak megtöltve.

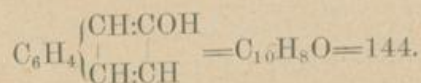
286. Mucilago gummi arabici.

Arab-mézga oldat.

Végy: Arab-mézga port	<i>harmincz grammot</i>	30
Önts hozzá lassanként		
Lepárolt vizet	<i>hatvan grammot</i>	60
Dörzsöld el oldattá.		

† 287. Naphtolum.

Isonaphtol. β -Naphtol.

Szintelen, selyemfényű kristálylemezekből áll, vagy fehér kristályos por. Gyenge, a phenolra emlékeztető szaga és erős, égető íze van. 123°-on megolvad és 286°-on forr. Ezer súlyrész hideg és 75 súlyrész forró vízben oldódik; azonkívül borszeszben, aetherben, benzolban, chloroformban, zsiros olajokban és lúgokban könnyen oldható.

A vizes oldat ferrichloridtól zöldes színt ölt; mamoniával kékes-ibolyaszínűen fluoreskál. Oldata a chlórvtól fehéren megzavarodik; ammoniától a zava-

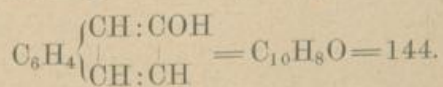
dunt. Cave a saccis moscho artefacto, ex sanguine exsiccato, bile, resina et aliis substantiis parato factis.

286. Mucilago gummi arabici.

Rp. Pulveris gummi arabici	<i>grammata triginta</i>	30
cum sensim affusis		
Aquae destillatae	<i>grammatibus sexagintis</i>	60
subige in mucilaginem.		

† 287. Naphtolum.

Isonaphtolum. β-Naphtolum.

Laminae crystallinae coloris expertes, nitoris sericei, vel pulvis albus crystallinus; odoris lene phenolum redolentis, saporis acris, urentis. Ad 123° liquescit et ad 286° ebullit. Solvitur in partibus 1000 aquae frigidae, et 75 fervidae, in spiritu, aethere, benzolo, chloroformio, oleis pinguibus et liquoribus causticis etiam facile solvitur.

Solutio aquosa, ferro sesquichlorato colorem viridescentem induit; ammonia colore subcaeruleo-violaceo fluorescit. Solutio aqua chlori colore albo turbatur;

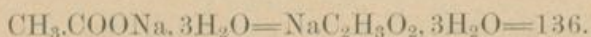
rodás eltűnik, a folyadék pedig előbb zöld, majd barna színűvé válik.

Forrón telített vizes oldata ferrichloridtól ne váljék ibolyaszínűvé. 0.5 gramm naphtol 25 köbcentimeter ammoniában maradék nélkül oldódjék föl; ez oldat sósavval tiszta fehér csapadékot adjon. Platinalemezen hevítve, maradék nélkül égjen el.

Jól záró edényben tartsd.

288. Natrium aceticum crystallisatum.

Eczetsavas nátrium. Nátriumacetát.

Szintelen, átlátszó kristályokból áll; íze keserű és sós. 1.4 súlyrész hideg és saját súlyánál kevesebb forró vízben, 30 súlyrész hideg és 2 súlyrész forró borszeszben oldható. Hevítve kristályvizében megolvad; ezután vizét elvesztvén, megszilárdul, majd magasabb hőmérséken ismét megolvad. A lángot, platinadróton belétartva, élénken sárgára festi. Vizes oldata ferrichloridtól sötétvörös színt ölt.

Öt százalékos oldata ne változzék meg se kénhidrogénviztől és eczetsavtól, se kénammoniumtól, se báryumchloridtól, se pedig ammoniumoxaláttól. Salétromsavval megsavanyítva, ezüstnitráttól legföljebb gyengén tejesedjék meg.

perturbatio haec addito ammonia disparet et liquor primo viridem, dein fuscum induit colorem.

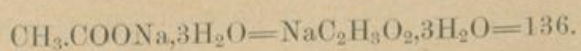
Solutio aquosa fervide saturata ferro sesquichlorato violacea non evadat.

Grammata 0.5 naphtholi in centimetris cubicis 25 ammoniae absque residuo solvantur, solutio, acido hydrochlorico, praecipitatum pure album praebeat. Supra lamina platinea ignitum, sine residuo comburat.

Serva in vase probe clauso.

288. Natrium aceticum crystallisatum.

Natrii acetas.

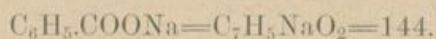

Crystalla coloris expertia, pellucida; saporis amaricantis salsi; solvitur in partibus 1.4 aquae frigidae, et in ponderi suo minoris quantitate aquae fervidae, in 30 partibus spiritus frigidi, et 2 fervidi. Candefactum, in aqua crystallina propria liquescit, dein hanc emittens rigescit, tum in temperatura altiori iterum liquescit. Filo platineo in flammam immissum, hanc colore intense flavo tingit. Solutio aquosa, ferro sesquichlorato colorem atre rubrum induit.

Solutio 5°/_o, aqua hydrosulfurata, et acido acetico, ammonio sulfurato, baryo chlorato, et ammonio oxalico non permutetur. Acido nitrico acidulata, nitrate argenti ad summum lene lactescat.

289. Natrium benzoicum.

Benzoesavas nátrium. Nátriumbenzoát.

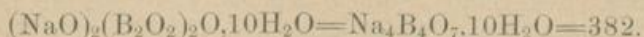
Fehér, alaktalan por: 1:5 súlyrész vízben, borszeszben nehezebben oldható.

Hevítve megbarnul és megolvad, majd megszene-
sedik; a maradék savakkal pezseg és a szintelen lán-
got erősen sárgára festi. Vizes oldata (10⁰/₀) gyengén
savas hatású; sósavval fehér, kristályos csapadékot ad
s ez aetherben oldható.

5⁰/₀-os oldata kénhidrogénviktól ne változzék és
báryumnitráttól ne zavarosodjék meg. Ugyanilyen
oldata salétromsavval és egyenlő térfogatú borszesz-
szel elegyítve, ezüstnitráttól alig zavarosodjék meg.
Tömény kénsavval szétdőrsölve ne pezsegjen, sötétebb
színt ne öltön és ha ammoniába mártott üvegpálczát
tartasz a keverék fölébe, fehér füst ne keletkezzék.

290. Natrium boracicum.

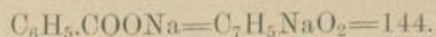
Bórsavas nátrium. Nátriumborát. Velencei borax.

Hasáb-alakú, szintelen, kemény kristályokból áll;
a levegőn elmállik. Fajsúlya 1:7. 17 súlyrész hideg, fél
súlyrész forró vízben és glycerinben is könnyen oldható;
borszeszben oldhatatlan.

289. Natrium benzoicum.

Natrii benzoas.

Pulvis amorphus, albus; solvitur in 1·5 partibus aquae, difficilius in spiritu.

Fervefactum brunescit et liquescit, tum carbonescit; residuum cum acidis effervescit, et flammam decolorem colore intense flavo tingit. Solutio aquosa (10⁰/₀) est reactionis lene acidae; acido hydrochlorico praecipitatum album crystallinum praebet, in aethere solubile.

Solutio 5⁰/₀ aqua hydrosulfurata non permutetur, et baryo nitrico non turbetur. Solutio similis acido nitrico et aequali volumine spiritus commixta, argento nitrico vix perturbetur. Acido sulfurico concentrato trituratam, non effervescat et colorem obscuriorem non induat; bacillus vitreus ammonia immersus et super miscella tentus fumos albos non producat.

290. Natrium boracicum.

Natrii boras. Borax venetus.

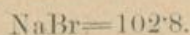
Crystalla prismatica, coloris expertia, dura, aëre fatiscientia. Ponderus specificum 1·7. Solvitur in partibus 17 aquae frigidae, dimidia parte fervidae, facile etiam in glycerino, sed non in spiritu.

Ha vizes oldatához annyi sósavat adsz, hogy a kék lakmuspapírt megvörösíti és ekkor kurkumapapírt mártasz belé, ez vízfürdön beszárítva, barna-vörös színt ölt. Platinadróton hevítve kristályvizét elveszti és likaesos tömeggé duzzad föl, majd az erősebb izzítás-kor átlátszó gyöngygyé olvad, miközben a lángot élénken sárgára festi.

Vizes oldata ne változzék meg se kénhydrogén-viztől és eczetsavtól, se kénammoniumtól, se pedig ammoniumcarbonáttól. Salétromsavval ne pezsegjen s a keletkezett savanyú oldat báryumnitráttól vagy ezüstnitráttól ne zavarosodjék meg erősen.

291. Natrium bromatum.

Brómnátrium. Nátriumbromid.

Fehér, kristályos por. 1.2 súlyrész hideg, sokkal kevesebb forró vízben és borszeszben is oldható.

A lángot, platinadróton belé tartva, élénk sárgára festi. Ha vizes oldatát kevés chlór vízzel és chloroformmal összerázod, az utóbbi vöröses-sárga színt ölt.

Fehér porcellánlemezen szétdörzsölve és egy csepp hígított kénsavval megsavanyítva, ne pezsegjen és ne sárguljon meg.

Ha 5⁰/₀-os oldatát néhány csepp ferrichloriddal és chloroformmal összerázod, az utóbbi ne váljék ibolyaszínűvé. Báryumchloridtól ne zavarosodjék meg.

1.03 gramm kihevített brómnátriumot oldj fel annyi lepárolt vízben, hogy az oldat 100 köbcentimeter

Solutioni aquosae acidi hydrochlorici quantitatem tantam addendo ut chartam caeruleam laccae rubicet, dein chartam curcumae immergendo, haec in balneo aquae siccata, fusco-rubra evadit. Supra lamina platinea candefactum aquam crystallinam amittit et in massam porosam tumescit; tum fortiori ignitione in massam vitrosam, pellucidam liquescit, flammam intense flavam reddens.

Solutio aquosa aqua hydrosulfurata et acido acetico, ammonio hydrosulfurato et ammonio carbonico non permutetur. Acido nitrico non effervescat et solutio acida haec, nitrate baryi vel argenti fortiter non perturbetur.

291. Natrium bromatum.

Natrii bromidum.

$\text{NaBr} = 102.8.$

Pulvis albus crystallinus, in aquae frigidae partibus 1.2, multo minori parte fervidae, et etiam spiritu solubilis.

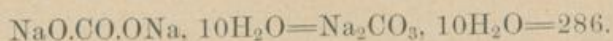
Filo platineo flammae immissum, hanc intense flavam reddit. Solutio aquosa paucilla aqua chlori et chloroformio conquassata, chloroformium colorem e rubescente flavum induit.

Supra lamina porcellanea alba contritum et gutta una acidi sulfurici diluti acidulatum, non effervescat et non flavescat. Solutionem 5% guttis aliquot ferri sesquichlorati et chloroformio conquassando, chloro-

legyen. Ha ezen oldat 20 köbcentimeterét néhány csepp salétromsavval és a $\frac{1}{10}$ szabályos ezüstnitrát oldatának 20 köbcentimeterével elegyíted, csapadék áll elő. Az enyhén megmelegített folyadék leszűrve, se sósavtól, se ezüstnitráttól ne zavarosodják meg erősebben.

292. Natrium carbonicum crystallisatum.
Kristályos szénsavas nátrium. Nátriumcarbonát. Sziksó.

Szintelen, az egyhajlású rendszerbe tartozó, a levegőn elmálló kristályokból áll. 1·8 súlyrész hideg és 0·3 súlyrész forró vízzel erősen lúgos hatású és lúgos, maró ízű oldatot ad; borszeszben nem oldható.

Hígított savakban heves pezsgéssel oldódik; platinadróton hevítve, a lángot élénken sárgára festi.

Két százalékos oldata se kénammoniumtól, se ecetsavval túltelítve, kénhidrogénviktől ne változzék meg. Salétromsavval túltelítve, báryumnitráttól semmit se változzék, ezüstnitráttól pedig legföljebb gyöngén tejesedjék meg. Két gramm nátriumcarbonátot oldj fel 10 gramm hígított kénsavban és néhány csepp jódot oldatot adva hozzá, zinkkel ugy vizsgálj meg mint a sósavat.

Ha 2·86 gramm kristályos nátriumcarbonátot 20 gramm vízben oldva, felforrálás közben szabályos lúgmérő folyadékkal telitesz, ebből a telítésre legalább

formium colorem non induat violaceum. Baryo chlorato non perturbetur.

Grammata 1.03 natrii bromati candefacti solve in aquae destillatae quantitate tanta, ut solutio centimetris cubicis 100 respondeat. Centimetra cubica 20 solutionis huius guttis aliquot acidi nitrici et centimetris cubicis 20 solutionis argenti nitrici decinormalis miscendo, praecipitatum oritur. Liquor lene calefactus, filtratus, nec acido hydrochlorico, nec argento nitrico fortius perturbatur.

292. Natrium carbonicum crystallisatum.

Natrii carbonas.

Crystalla coloris expertia, ad systema rhomboidale pertinentia, aëre fatiscentia; aquae frigidae partibus 1.8 et fervidae 0.3 solutionem reactionis fortiter alkalinae et saporis alkalini caustici praebent; spiritu non solvuntur.

In acidis dilutis effervescentia vehementi solvitur; filo platineo ignitum, flammam colore intense flavo tingit.

Solutio 2°/_o ammonio sulfurato aut acido acetico supersaturata, aqua hydrosulfurata non permutetur. Acido nitrico supersaturata nitrate baryi neque ad minime permutetur, argento nitrico autem ad summum lene lactescat.

Grammata 2 natrii carbonici solve in acidi sulfurici diluti grammatibus 10, adde aliquot guttas solu-

19·9 köbcentiméter legyen szükséges. A lúgmérő folyadék elhasznált köbcentimétereinek száma 5-el szorozva megadja a százalékos tartalmat.

A durván széttört kristályokat tedd ki langyos helyen a levegőre, majd szárítsd 40—50°-nyi hőmérséken addig, míg súlyának felét elvesztette s azután porrá dörzsölve

Natrium carbonicum dilapsum vagy **siccum**, **elmállott szénsavas nátrium** néven tartsd készletben.

293. Natrium hydrocarbonicum.

Savanyú szénsavas nátrium. Nátriumhydrocarbonát. Kétszer szénsavas nátrium.

Fehér, nem átlátszó, a levegőn el nem málló kristályos kérgéből áll. 13·8 súlyrész vízben oldható; íze gyengén lúgos.

Három grammja tégelyben kiizzítva, legföljebb 2 gramm maradékot hagy. E maradék erősen lúgos hatású; platinadróton a lángot élénken sárgára festi s e láng, indigó oldaton át, nem látszik huzamosabb ideig vörösnek. Hígított kénsavval erősen pezseg, vizes oldata magnésiumsulfáttól nem változik.

Ha 0·84 gramm nátriumhydrocarbonátot hideg vízben 100 köbcentiméterre oldasz fel és ezen oldat 10

tionis jodi, dein cum zinco explora sicut acidum hydrochloricum.

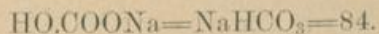
Grammata 2·86 natrii carbonici crystallisati, grammatibus 20 aquae solvendo et sub ebullitione, liquore alkalimetrico normalis saturando, ad saturationem liquoris huius minime centimetra cubica 19·9 requiruntur. Numerus centimetrorum cubicorum liquoris alkalimetrici adhibitorum per 5 multiplicatus percentis contentis respondet.

Crystalla ruditer contusa expone aëri loco tepido, tum sicca in temperatura 40—50° donec ponderis partem dimidiam amiserit, ad finem in pulverem redacta serva sub nomine:

Natrium carbonicum dilapsum seu siccum.

293. Natrium hydrocarbonicum.

**Natrii hydrocarbonas. Natrium bicarbonicum.
Bicarbonas natrii. Bicarbonas sodae.**

Crustae crystallinae, opacae, aëre non fatiscentes; in aquae partibus 13·8 solubiles; saporis lene alkalini.

Grammata 3 in cibulo ignita, ad summum grammata 2 residui relinquunt. Residuum hoc est fortiter alkalinum; filo platineo flammam intense flavam reddit, et flamma per solutionem indici observata per longius tempus rubra non apparet. Acido sulfurico diluto fortiter effervescit; solutio aquosa magnesio sulfurico non permutatur.

köbcentiméteréhez 20 köbcentiméter $\frac{1}{10}$ szabályos chlórbarium-oldatot és 10 csepp ammoniát adsz, a felforralt folyadék megsűrve, káliumcarbonáttól legföljebb megzavarosodjék, de csapadékot ne adjon.

A nátriumhydrocarbonát nátronlúggal melegítve ne fejlesszen ammoniát. Két százalékos oldata, eczetsavval túltelítve, kénhydrogéntől ne változzék meg; salétromsavval túltelített oldata pedig ezüstnitráttól vagy báriumnitráttól alig észrevehetően tejesedjék meg. A fentebb említett módon kihevített készítmény 0·53 grammját oldd fel 10 gramm vízben és felforraltva telítsd szabályos lúgmérő folyadékkal. A telítésre ebből 10 köbcentiméter legyen szükséges. A folyadék-ból tényleg elhasznált köbcentiméterek száma 10-el szorozva, megadja a kihevített maradéknak szikszótartalmát százalékokban.

† 294. Natrium hydrooxydatum solum.

Nátriumhydroxyd. Maró nátronlúg.

Szintelen, átlátszó folyadék; fajsúlya 1·35. Száz súlyrészben 32 súlyrész nátriumhydroxydot tartalmaz. Igen erősen lúgos hatású; kevés hígított kénsavval nem pezseg, a vele megnedvesített platinadrót a lángot vakító sárgára festi.

Ha 3 grammját 12 köbcentiméter $\frac{1}{10}$ szabályos chlórbarium-oldattal felforraltod, a leszűrt folyadék káliumcarbonáttól ne zavarosodjék meg.

Grammata 0·84 natrii hydrocarbonici ad centimetra cubica 100 aquae solvendo et centimetris cubicis 10 huius solutionis, centimetra cubica 20 solutionis baryi chlorati decinormalis et guttas 10 ammoniae addendo liquor ad ebullitionem coctus, filtratus kalio carbonico ad summum vix perturbetur, sed praecipitatum non praebet. Natrium hydrocarbonicum liquore natrii caustici calefactum, ammoniam non emittat. Solutio 2°/_o acido acetico supersaturata, hydrogenio sulfurato non permuetur; solutio acido nitrico supersaturata nitrate argenti vel baryi vix perceptibili modo lactescat. Grammata 0·53 praeparati modo supradicto candefacti, solve in aquae grammatibus 10 et ad ebullitionem cocta satura liquore alkalimetrico normali. Ad saturationem centimetra cubica 10 liquoris alkalimetrici normalis requiruntur.

Numerus centimetrorum cubicorum liquoris adhibitorum per 10 multiplicatus numero percentuali natrii carbonici in residuo contenti respondet.

† 294. Natrium hydrooxydatum solutum.

Natrium causticum solutum.

Liquor coloris expers pellucidus. Pondus specificum 1·35. In 100 partibus continet partes 32 natrii hydrooxydati. Reactionis est fortiter alkalinae. Paucillo acido sulfurico diluto non effervescat. Filum platineum eodem humectatum flammam intense flavam reddit.

Grammata 3 centimetris cubicis 12 solutionis baryi chlorati decinormalis ad ebullitionem coquendo, liquor filtratus kalio carbonico non perturbetur.

Sósavval túltelítve, fölösleges ammoniával ne adjon csapadékot. Tízannyi vízzel hígítva és salétromsavval túltelítve, se báryumnitráttól, se ezüstnitráttól ne zavarosodjék meg erősebben. Ha hígított kénsavval megsavanyítva, fél térfogat tömény kénsavval elegyíted és a kihülés után fél térfogat tömény vasvitrioldatot rétegezel fölébe, az érintő fölületen ne keletkezzék barna gyűrű.

A folyadék 4 grammjának telítésére 32 köbcentimeter légmérő folyadék legyen szükséges. Az ebből elhasznált köbcentiméterek száma a százalékos tartalmat fejezi ki.

Óvatosan tartsd!

† 295. Natrium iodatum.

Natriumjodid. Jódnátrium.

NaJ=149.5.

Fehér, kristályos por. Hevitve megolvad. A levegőn hosszabb idő múlva megnedvesedik és vöröses színű lesz. 0.6 súlyrész vízben és 3 súlyrész borszeszben oldható.

Platinadróton hevítve, a lángot vakítóan sárgára festi; a láng, indigó-oldaton át nézve, nem látszik vörösnek. Ha vizes oldatát kevés chlór vízzel és chloroformmal összerázod, az utóbbi ibolyaszínűvé válik.

Kénhydrogénviktól vagy chlór báryumtól ne változzék meg. Nehány morzsája igen híg kénsavval megnedvesítve, ne pezsejen és ne sárguljon meg azonnal.

Acido hydrochlorico supersaturatum, ammonia praecipitatum non praebat. Decupla quantitate aquae dilutum et acido nitrico supersaturatum, nec baryo, nec argento nitrato fortiter turbetur. Acido sulfurico diluto acidulando, et volumine dimidio acidi sulfurici concentrati miscendo et post refrigerationem volumen dimidium solutionis sulfatis ferri concentrati in stratis superfundendo, zona brunea superficiei contactus non oriatur.

Ad saturationem liquoris grammatum quatuor, centimetra cubica 32 requirantur; centimetra cubica huius adhibita, percentis natrii hydrooxydati contentis respondent.

Caute serva.

† 295. Natrium jodatum.

Natrii jodidum.

$\text{NaJ} = 149.5.$

Pulvis albus crystallinus.

Fervefactum liquescit; aëre post longius tempus humescit et colorem rubescentem induit. Solvitur in partibus 0.6 aquae et 3 spiritus.

Supra filo platineo ignitum, flammam colore intense flavo tingit. Flamma per solutionem indici contemplata rubra non appareat. Solutio aquosa, aqua chlori et chloroformio conquassata, chloroformium colorem violaceum induit.

Aqua hydrosulfurata aut baryo chlorato non permittitur. Granula aliquot acido sulfurico valde diluto

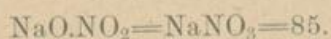

Ha keményítő-oldattal elegyített oldatát olyan kémcsőbe öntöd, a melyben tiszta zinkből és hígított sósavból élénken fejlődik a hidrogéngáz, a keverék ne váljék kék színűvé. Ha nátriumhydroxyddal, majd néhány csepp ferrosulfát és ferrichlorid-oldattal elegyíted és hígított sósavval tútelíted, kék vagy zöld színt ne öltson.

Ha 1.5 gramm száraz jódnátriumot annyi lepárolt vízben oldasz föl, hogy az oldat 100 köbcentimeter legyen és ez oldat 20 köbcentimeterét ugyanannyi $\frac{1}{10}$ szabályos ezüstnitráttal és néhány csepp salétromsavval elegyíted, sárga csapadék keletkezik. A felmelegítés után a csapadékról leszűrt folyadék se ezüstnitráttól, se sósavtól ne zavarosodjék meg erősebben.

296. Natrium nitricum.

Salétromsavas nátrium. Nátriumnitrát.

A rhomboédrikus rendszerbe tartozó, csaknem kocka alakú, színtelen kristályokat alkot. 1.5 súlyrész vízben és 50 súlyrész borszeszben oldható. Platina-dróton hevítve megolvad és a lángot vakítóan sárgára festi. Indigó-oldaton át a láng nem látszik vörösnek. Vizes oldata tömény kénsavval és a kihülés után ferrosulfát-oldattal elegyítve, barnás-fekete színt ölt.

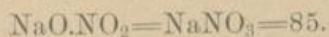
Öt százalékos vizes oldata semleges hatású legyen és ne változzék meg se kénhydrogénviktól, se sósavas ammoniumtól. Salétromsavval megsavanyítva,

humectata, ne effervescat neve illico flavescat. Solutionem, amyli solutione mixtam in tubum exploratorium, in quo ope acidi hydrochlorici diluti et zinco gaz hydrogenium vehementer evolvitur, infundendo, miscella caerulea non evadat. Natrio hydrooxydato tum aliquot guttis sulfate ferrosi et ferro sesquichlorato miscendo et acido hydrochlorico supersaturando colorem caeruleum vel viridem non induat.

Grammata 1·5 natrii iodati sicci in tanta aquae quantitate solvendo, ut quantitas solutionis, centimetris cubicis 100 respondeat, et solutionis huius centimetra cubica 20 eadem quantitate solutionis nitratis argenti decinormalis et aliquot guttis acidi nitrici miscendo, praecipitatum flavum exoritur: liquor a praecipitato defiltratus post calefactionem nec nitrate argenti, nec acido hydrochlorico fortius perturbetur.

296. Natrium nitricum.

Natrii nitras.

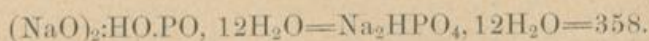
Sistit crystalli rhomboëdrica fere cubica, coloris expertia; solubilia in partibus 1·5 aquae et 50 spiritus. Filo platineo fervefactum liquescit et flammam intensem flavam reddit. Flamma per solutionem indici contemplata rubra non apparet. Solutio aquosa, acido sulfurico concentrato, et post refrigerationem, solutione sulfatis ferrosi mixta, colorem bruneo-nigrum induit.

Solutio aquosa 5°/_o sit reactionis neutrius, et nec aqua hydrosulfurata, nec ammonio oxalico perturbetur;

ezüstnitráttól vagy báryumnitráttól legföljebb igen gyengén tejesedjék meg. Ha híg vizes oldatát néhány csepp jódkáliumoldattal elegyíted és igen híg kénsavval megsavanyítva, chloroformmal összerázod, az utóbbi ne váljék ibolyaszínűvé.

297. Natrium phosphoricum.

Phosphorsavas nátrium. Dinátriumhydrophosphát.

Szintelen, áttetsző, hasábos kristályokból áll; száraz levegőn igen könnyen elmállik. Ize enyhén sós, kémhatása lúgos. Hevítve 40°-on megolvad, 5·8 súlyrész hideg és 2 súlyrész forró vízben oldható.

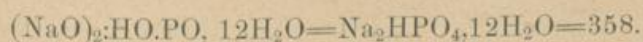
Platinadróton a lángba tartva, azt élénk sárgára festi. Ezüstnitráttal sárga csapadékot ad, a folyadék pedig egyszersmind savanyú kémhatású lesz. A sárga csapadék salétromsavban, valamint ammoniában is könnyen oldódik.

Vizes oldata (1:19) sósavval megsavanyítva, kénhydrogénvizztől ne változzék meg. Salétromsavval megsavanyítva se a báryumnitráttól, se az ezüstnitráttól ne zavarosodjék meg azonnal. Ha az oldatot ammoniával túltelíted, se a kénammonium, se az ammoniumoxalát meg ne zavarosítsa. A sónak 2 grammját 8 gramm kénsavban (24·5%) oldva, zinkkel és 50%-os ezüstnitrátoldattal úgy vizsgálj meg, mint a tömény sósavat.

acido nitrico acidulata, nitrate argenti, vel baryi ad summum lene lactescat. Solutionem aquosam temperatam, aliquot guttis solutionis kalii iodati miscendo et acido sulfurico valde diluto acidulatam, chloroformio conquassando, chloroformium colorem violaceum non induat.

297. Natrium phosphoricum.

Dinatrii hydrophosphas.

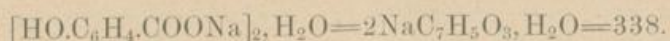
Crystalla coloris expertia, pellucida, prismatica; aëre sicco facillime fatiscentia; saporis lene salsi, reactionis alkalinae. Fervefactum ad 40° liquescit. In partibus 5·8 aquae frigidae et 2 fervidae solvitur.

Filo platineo flammae immissum, hanc colore flavo intenso tingit. Argento nitrico flavum dat praecipitatum et liquor reactionem acidam praebet. Praecipitatum flavum acido nitrico atque ammonia facile solvitur.

Solutio aquosa (1:19), acido hydrochlorico acidulata, aqua hydrosulfurata non permutatur. Acido nitrico acidulata nec baryo, nec argento nitrico illico turbetur. Solutio, ammonia supersaturata, nec ammonio sulfurato, nec ammonio oxalico turbetur. Grammata 2 salis in grammatibus 8 acidi sulfurici (24·5%) soluti, solutione zinci et nitratis argenti 50% tenta sicut acidum hydrochloricum concentratum.

298. Natrium salicylicum.

Salicylsavas nátrium. Orthooxybenzoesavas nátrium. Nátriumsalicylát.

Sós és édeses ízű, fehér, kristályos pikkelyekből áll. Egyenlő súlyrész vízben és 6 súlyrész borszeszben oldható.

Hígított vizes oldata (1: 1000) ferrichloridtól ibolyaszínűvé válik. Tömény oldata sósavval fehér, kristályos csapadékot ad s ez aetherrel összerázva, benne feloldódik. Platinadróton a lángban megolvad, majd elég és a lángot élénken sárgára festi.

Tömény vizes oldata gyengén savanyú hatású és egészen színtelen legyen; hosszabb állás után is csak gyengén vörösödjék meg. Tömény kénsavval leöntve ne pezsejen és színtelenül oldódjék föl. Öt százalékos oldata báryumnitráttól ne változzék meg. Ha oldatát salétromsavval megsavanyítod és a leváló csapadékot borszeszben feloldod, az oldat ezüstnitráttól ne váljék zavarossá. Egy gramm nátriumsalicylát tégelyben kiizítva, phenolgőz képződése mellett, 0'30—0'32 gramm nátriumcarbonátot hagyjon hátra.

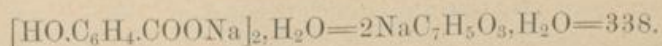
299. Natrium silicicum liquidum.

Folyós kovasavas nátrium. Vizüveg.

Színtelen vagy kissé sárgás színű, lúgos hatású folyadék; fajsúlya 1'3—1'4.

298. Natrium salicylicum.

Natrii salicylas.

Sistit squammas crystallinas albas, saporis salsi subdulcis; in partibus aequalibus aquae et 6 spiritus solubiles. Solutio aquosa diluta (1:1000) ferro sesquichlorato colorem violaceum induit. Solutio concentrata, acido hydrochlorico praecipitatum album crystallinum praebet, aethere conquassatum, in hoc solvitur. Filo platineo in flamma liquescit, tum comburit et flammam intense flavam reddit.

Solutio aquosa concentrata sit reactionis lene acidae et coloris plane expers; per longius tempus servatum tantum lene rubricetur. Acido sulfurico concentrato superfusum non effervescat et absque colore solvatur. Solutio 5% nitrato baryi non permutatur. Solutionem acido nitrico acidulando et praecipitatum secessum spiritu solvendo, solutio nitrato argenti non perturbetur. Gramma unum natrii salicylici in cibulo ignitum, evolutione vaporum phenoli, grammata 0.30—0.32 natrii carbonici relinquat.

299. Natrium silicicum liquidum.

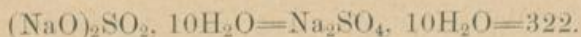
Liquor decolor aut parum subflavus; pondus specificum 1.3—1.4.

Ha 3 köbcentimeterje fölé kémcsőben két köbcentiméternyi sósavat rétegezel, az érintő fölületen kocsonyaszerű kéreg képződik s ez erősebb összerázásra is megtartja alakját. Platinadróton beszárítva, a lángot sárgára festi; a láng indigó-oldaton át nézve nem látszik állandóan vörösnek.

$\frac{1}{4}$ súlyrész 90°/_o-os borszeszszel elegyítve csapadékot adjon. A hígított készítményt öntsd sósavba és párologtasd be szárazra; ha most a maradékot vízzel kivonod, a leszűrt folyadék kénhydrogéntől ne változzék meg.

300. Natrium sulfuricum crystallisatum.

Kristályos kénsavas nátrium. Nátriumsulfát. Glaubersó.

Színtelen, hasábalakú, csíkos kristályokból áll. A levegőn könnyen elmállik; íze kesernyés és sós. Fajsúlya 1.35. Három súlyrész hideg és 0.4 súlyrész forró vízben oldható. Platinadróton hevítve, a lángot vakítóan sárgára festi. Indigó-oldaton át a láng nem látszik vörös színűnek. Vizes oldata chlórbarýummal fehér csapadékot ad s ez sósavban nem oldható.

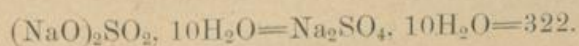
Öt százalékos oldata semleges hatású legyen és ne változzék meg se kénhydrogénvizzel, se kénammóniumtól, se sósavas ammoniumtól. Sok ammoniával

Supra centimetris cubicis 3 in tubo exploratorio contentis, centimetra cubica 2 acidi hydrochlorici stratum superfundendo, superficie contactus crusta gelatinosa formatur, quae structuram et conquassando retinet. Filo platineo siccatum, flammam colore flavo tingit quae per solutionem indici contemplata constanter rubra non apparet.

Pars $\frac{1}{4}$ spiritu 90% mixta praecipitatum non praebeat. Praeparatum dilutum infunde acido hydrochlorico et evapora ad exsiccationem, tum residuum aqua extrahendo, liquor defiltratus aqua hydrosulfurata non permutetur.

300. Natrium sulfuricum crystallisatum.

Natrii sulfas. Sal mirabilis Glauberi.

Crystalla coloris expertia prismatica striata. Aëre facile dilabatur; saporis est subamari, salsi. Pondus specificum 1.35. Solvitur in partibus 3 aquae frigidae et 0.4 fervidae.

Filo platineo candefactum flammam intense flavam reddit. Per solutionem indici contemplata, flamma rubra non apparet. Solutio aquosa, baryo chlorato praecipitatum praebet in acido hydrochlorico insolubile.

Solutio 5% sit reactionis neutrius et nec aqua hydrosulfurata nec ammonio sulfurato aut oxalico

és néhány csepp nátriumphosphát-oldattal összerázva, ne zavarosodjék meg. Ezüstnitráttól csak gyengén tejesedjék meg. Két gramm nátriumsulfátot oldj fel 10 gramm hígított kénsavban és zinkkel s 50%-os ezüstnitráttal úgy vizsgáld meg, mint a sósavat.

A durván széttört kristályokat tedd ki langyos helyen a levegőre, majd szárítsd 40—50°-nyi hőmérséken addig, míg súlyának felét elvesztette s azután porrá dörzsölve

Natrium sulfuricum dilapsum vagy siccum,
elmállott nátriumsulfát néven tartsd készletben.

301. *Nux moschata.*

Szerecsendió.

***Myristica fragrans* Houttuyn, a Molukka szigeteken tenyésző fa.**
Szerecsendiófélék.

A mag tojásdadalakú, két és fél, legföljebb három centimeter hosszú, két centimeter átmérőjű, súlyos, kívül ránczos, gyakran fehér porral (mész) behintve; belül halaványbarnás, a belső maghéj, setét narancs színű nyúlványai folytán, márványozottan néz ki; kellemes, illatos szagú, sajátosságos égető, illatos ízű.

A penészes, igen sima, könnyű, rovaroktól rágott, kívül sötétszínű magvak, nemkülönben a *myristica fatua* Houtt. hosszabb (3—4 centim.), nagyobb, gyenge ízű s szagú magvai vettessenek el.

permutetur. Ammonia copiosa et aliquot guttis solutionis natrii phosphorici conquassata, non perturbetur. Argento nitrico tantum lene lactescat. Grammata 2 sulfatis natrii solve in grammatibus 10 acidi sulfurici diluti, dein zinco et argento nitrico 50% tenta sicut acidum hydrochloricum.

Crystalla ruditer contusa expone aëri loco tepido, tum sicca in temperatura 40—50° donec ponderis partem dimidiam amiserit, ad finem in pulverem redacta serva sub nomine:

Natrium sulfuricum dilapsum seu siccum.

301. Nux moschata.

Myristica fragrans Houttuyn, arbor in insulis Moluccis crescens.
Myristiceae R. Brown.

Semen ovale duo et dimidium usque ad tria centimetra longum, duo centimetra crassum, extus rugosum, saepe pulvere albo (calcaria) adpersum, intus pallide subfuscum, integumentum interioris processibus obscure aurantiacis marmoratum, odoris suavis aromatici, saporis peculiaris fervido-aromatici. Semina mucida, glabra, levia, ab insectis corrosa, extus coloris opaca, nec non semina longiora (3—4 ctm.), maiora, saporis et odoris debilioris myristicae fatuae Houtt. rejiciantur.

† 302. *Nux vomica*.

Ebvész-mag.

Strychnos nux vomica Linn., keletindiai fa. **Ebvésmag-félék.**

Korong-alakú, kerekded, két és fél cmtr átmérőjű, két és fél egész négy és fél millimeter vastag **magvak**, közepükön köldökösek, széleiken párkányszerűleg megvastagodottak, igen apró, selyemszerű, szürkés-sárga, néha zöldesen fénylő, odasímuló szőrökkel ellátottak; vékony, szorosán odatapadó magburokkal, szaruszerű, fehéres vagy szürkés-sárgás, szagtalan, felette keserű ízű, ketté választható fehérnyével, melynek alapján a csír található.

303. *Oleum amygdalarum dulcium*.

Édes mandola-olaj.

Végy: **Édes mandolát** *hatszáz grammot* **600**

A rajta tapadó portól szitában rázás által tisztítsd meg, a törött darabokat távolítsd el, és vas-mozsárban kellőleg szétzúzva, hideg sajtóban sajtold ki erősen. A nyert olajat szürlézd és hűvös, setét helyre tedd el.

Átlátszó, halaványsárga színű, szagtalan, enyhe és nem avas ízű, 0·915—0·920 fajsúlyú zsíros olaj, mely —10 C°-nál még folyékony marad, 15 rész forró, viztelen borszeszben jól, hidegben rosszul oldható.

Egyenlő mennyiségű tömény salétromsavval össze-rázva, zavaros, fehér vagy kissé sárgás olajos és ugyan-